

TÜROFED TURİZM BÜLTENİ

Ocak - 2017

Hazırlayan: Sezin Ulusoy

İÇİNDEKİLER

1.	TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.1.	TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.2.	DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI.....	8
1.2.1.	İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	8
1.2.1.1.	İSTANBUL'DAN GEÇEN TRANSİT YOLCU SAYISI	10
1.2.2.	ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	10
1.2.3.	MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ.....	12
1.2.4.	İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	13
2.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ.....	17
2.1.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA.....	17
2.1.1.	TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL ve OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	19
2.2.	TÜRKİYE'NİN TURİZM GİDERİ	21

1. TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

1.1. TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2016 yılı Aralık ayında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı ayına göre %11,10'luk bir azalışla 1.302.157 olmuştur. Aralık ayında ülkemize gelen 1.302.157 yabancı ziyaretçinin 5.074'ü (%0,39) günübirliliktir.

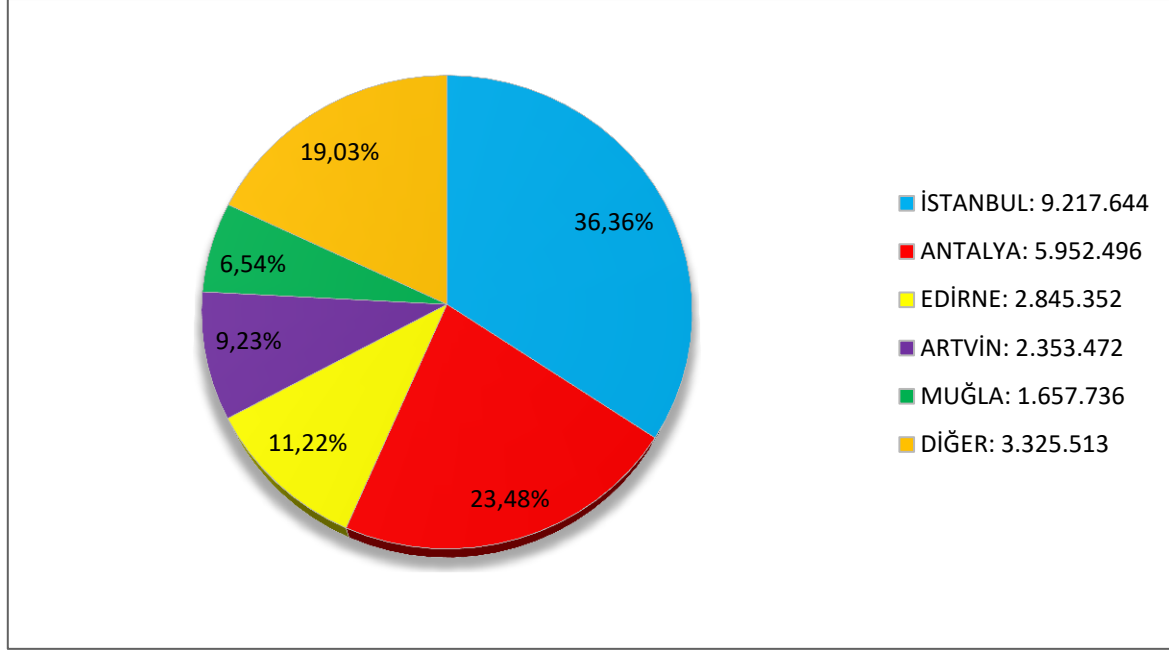
2016 yılında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yıla göre %30,05 azalış göstererek 25.352.213 olmuştur. 2016 yılı Ocak-Aralık döneminde, ülkemize gelen 25.352.213 yabancı ziyaretçinin 615.477'si (%2,43) günübirliliktir.

Tablo 2. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
OCAK	1.146.815	1.250.941	1.170.333	9,08	-6,44
ŞUBAT	1.352.184	1.383.343	1.240.633	2,30	-10,32
MART	1.851.980	1.895.940	1.652.511	2,37	-12,84
NİSAN	2.652.071	2.437.263	1.753.045	-8,10	-28,07
MAYIS	3.900.096	3.804.158	2.485.411	-2,46	-34,67
HAZİRAN	4.335.075	4.123.109	2.438.293	-4,89	-40,86
TEMMUZ	5.214.519	5.480.502	3.468.202	5,10	-36,72
AĞUSTOS	5.283.333	5.130.967	3.183.003	-2,88	-37,96
EYLÜL	4.352.429	4.251.870	2.855.397	-2,31	-32,84
EKİM	3.439.554	3.301.194	2.449.948	-4,02	-25,79
KASIM	1.729.803	1.720.554	1.353.280	-0,53	-21,35
ARALIK	1.580.041	1.464.791	1.302.157	-7,29	-11,10
TOPLAM	36.837.900	36.244.632	25.352.213	-1,61	-30,05

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2016-Aralık Bülteni

2016 yılı Ocak-Aralık döneminde ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin en çok giriş yaptıkları sınır kapılarının bağlı olduğu iller sırasıyla; İstanbul, Antalya, Edirne, Artvin ve Muğla'dır. Aşağıda yer alan Şekil 1'de detaylı olarak aktarılmıştır.

Şekil 1: Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin En Çok Giriş Yaptıkları Sınır Kapılarının Bağlı Olduğu İllere Göre Dağılımı (2016 yılı Ocak-Aralık)

2016 yılı Aralık ayında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı ayına göre %11,10'luk bir azalışla 1.302.157 olmuştur. Bu yıl Aralık ayında Avrupa'dan gelen yabancı sayısında geçen yıla göre %33,45 düşüş gerçekleşmiştir.

2016 yılı Aralık ayında ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında; Gürcistan %12,62 milliyet payı ile birinci (164.369), Bulgaristan %10,09 milliyet payı ile ikinci (131.334), Almanya %9,87 milliyet payı ile üçüncü (128.490) sıradadır.

Birinci kaynak pazarımız olan Almanya'dan bu yıl Aralık ayında gelen yabancı sayısında geçen yıla göre %27,64 oranında azalma olmuştur. İkinci kaynak pazarımız olan Rusya Federasyonu'ndan gelen yabancı sayısında geçen sene Aralık ayına oranla %73,03'lük bir azalma göstermiştir.

Tablo 3. Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırması (Aralık)

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
ALMANYA	181 701	177 570	128 490	11,50	12,12	9,87	-2,27	-27,64
AVUSTURYA	21 207	20 966	16 430	1,34	1,43	1,26	-1,14	-21,64
BELÇİKA	16 373	15 998	14 086	1,04	1,09	1,08	-2,29	-11,95
DANİMARKA	7 870	6 958	4 832	0,50	0,48	0,37	-11,59	-30,55
FİNLANDİYA	5 365	3 393	2 154	0,34	0,23	0,17	-36,76	-36,52
FRANSA	39 814	34 622	27 885	2,52	2,36	2,14	-13,04	-19,46
HOLLANDA	32 969	32 985	25 360	2,09	2,25	1,95	0,05	-23,12
İNGİLTERE	39 420	36 553	29 490	2,49	2,50	2,26	-7,27	-19,32
İRLANDA	2 502	2 208	1 533	0,16	0,15	0,12	-11,75	-30,57
İSPANYA	17 875	9 450	6 631	1,13	0,65	0,51	-47,13	-29,83
İSVEÇ	15 087	11 728	9 187	0,95	0,80	0,71	-22,26	-21,67
İSVİÇRE	12 621	12 079	9 202	0,80	0,82	0,71	-4,29	-23,82

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
İTALYA	41 624	21 984	13 688	2,63	1,50	1,05	-47,18	-37,74
İZLANDA	148	102	87	0,01	0,01	0,01	-31,08	-14,71
LÜKSEMBURG	376	236	166	0,02	0,02	0,01	-37,23	-29,66
PORTEKİZ	2 839	1 945	1 318	0,18	0,13	0,10	-31,49	-32,24
YUNANİSTAN	58 171	59 248	46 876	3,68	4,04	3,60	1,85	-20,88
ÇEK CUM.	3 013	2 889	1 925	0,19	0,20	0,15	-4,12	-33,37
POLONYA	6 354	5 001	4 031	0,40	0,34	0,31	-21,29	-19,40
MACARİSTAN	4 598	3 478	2 515	0,29	0,24	0,19	-24,36	-27,69
NORVEÇ	5 586	5 047	3 973	0,35	0,34	0,31	-9,65	-21,28
SLOVAKYA	2 007	1 605	1 239	0,13	0,11	0,10	-20,03	-22,80
AVRUPA OECD	517 520	466 045	351 098	32,75	31,82	26,96	-9,95	-24,66
A.B.D.	34 662	31 038	22 621	2,19	2,12	1,74	-10,46	-27,12
AVUSTRALYA	5 481	4 175	3 172	0,35	0,29	0,24	-23,83	-24,02
JAPONYA	11 322	4 810	3 067	0,72	0,33	0,24	-57,52	-36,24
KANADA	7 734	6 454	5 205	0,49	0,44	0,40	-16,55	-19,35
YENİ ZELANDA	903	718	501	0,06	0,05	0,04	-20,49	-30,22
MEKSİKA	2 135	1 104	834	0,14	0,08	0,06	-48,29	-24,46
G. KORE	17 129	11 530	7 885	1,08	0,79	0,61	-32,69	-31,61
TOPLAM OECD	596 886	525 874	394 383	37,78	35,90	30,29	-11,90	-25,00
ESTONYA	1 606	1 411	652	0,10	0,10	0,05	-12,14	-53,79
KARADAĞ	1 636	1 379	1 261	0,10	0,09	0,10	-15,71	-8,56
KOSOVA	5 078	5 240	4 671	0,32	0,36	0,36	3,19	-10,86
MALTA	614	502	413	0,04	0,03	0,03	-18,24	-17,73
LİTVANYA	2 098	1 928	1 509	0,13	0,13	0,12	-8,10	-21,73
G. KIBRIS RUM YÖN.	463	407	461	0,03	0,03	0,04	-12,10	13,27
LETONYA	1 400	1 399	1 031	0,09	0,10	0,08	-0,07	-26,30
BOSNA HERSEK	4 162	3 921	3 335	0,26	0,27	0,26	-5,79	-14,95
HIRVATİSTAN	2 607	1 720	1 346	0,16	0,12	0,10	-34,02	-21,74
SLOVENYA	1 923	1 384	1 109	0,12	0,09	0,09	-28,03	-19,87
SİRBİSTAN	9 711	8 233	7 574	0,61	0,56	0,58	-15,22	-8,00
MAKEDONYA	10 825	10 087	9 343	0,69	0,69	0,72	-6,82	-7,38
ARNAVUTLUK	5 062	4 677	5 052	0,32	0,32	0,39	-7,61	8,02
BULGARİSTAN	128 049	138 006	131 334	8,10	9,42	10,09	7,78	-4,83
ROMANYA	19 406	17 672	15 732	1,23	1,21	1,21	-8,94	-10,98
DİĞER AVRUPA ÜLKELERİ	177	167	111	0,01	0,01	0,01	-5,65	-33,53
TOPLAM AVRUPA	712 337	664 178	536 032	45,08	45,34	41,16	-6,76	-19,29
AZERBAJCAN	45 207	34 602	41 475	2,86	2,36	3,19	-23,46	19,86
BELARUS (B. RUSYA)	2 750	2 192	2 419	0,17	0,15	0,19	-20,29	10,36
ERMENİSTAN	3 619	2 913	3 092	0,23	0,20	0,24	-19,51	6,14
GÜRCİSTAN	130 786	150 894	164 369	8,28	10,30	12,62	15,37	8,93
KAZAKİSTAN	12 524	7 784	8 860	0,79	0,53	0,68	-37,85	13,82
KIRGIZİSTAN	5 554	5 480	5 669	0,35	0,37	0,44	-1,33	3,45
MOLDOVA CUM.	6 788	6 305	7 101	0,43	0,43	0,55	-7,12	12,62
ÖZBEKİSTAN	9 471	6 991	11 243	0,60	0,48	0,86	-26,19	60,82
RUSYA FED.	47 954	25 485	44 097	3,03	1,74	3,39	-46,86	73,03
TACİKİSTAN	2 155	1 410	1 674	0,14	0,10	0,13	-34,57	18,72
TÜRKMENİSTAN	13 698	10 489	16 994	0,87	0,72	1,31	-23,43	62,02

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
UKRAYNA	26 236	28 033	30 828	1,66	1,91	2,37	6,85	9,97
BDT	306 742	282 578	337 821	19,41	19,29	25,94	-7,88	19,55
CEZAYİR	12 677	14 017	13 086	0,80	0,96	1,00	10,57	-6,64
FAS	6 459	9 273	6 942	0,41	0,63	0,53	43,57	-25,14
LİBYA	25 662	4 984	5 234	1,62	0,34	0,40	-80,58	5,02
SUDAN	824	693	802	0,05	0,05	0,06	-15,90	15,73
MISIR	6 599	7 680	7 019	0,42	0,52	0,54	16,38	-8,61
TUNUS	10 554	9 034	7 925	0,67	0,62	0,61	-14,40	-12,28
GÜNEY AFRİKA CUM.	2 457	2 510	2 292	0,16	0,17	0,18	2,16	-8,69
DIĞ.AFRİKA ÜLKELERİ	7 470	7 647	7 348	0,47	0,52	0,56	2,37	-3,91
TOPLAM AFRİKA	72 702	55 838	50 648	4,60	3,81	3,89	-23,20	-9,29
B.A.EMİRLİĞİ	8 093	7 027	7 512	0,51	0,48	0,58	-13,17	6,90
BAHREYN	2 578	3 867	5 966	0,16	0,26	0,46	50,00	54,28
KATAR	1 822	2 139	2 333	0,12	0,15	0,18	17,40	9,07
KUVEYT	6 585	8 181	10 925	0,42	0,56	0,84	24,24	33,54
IRAK	59 501	66 163	38 952	3,77	4,52	2,99	11,20	-41,13
LÜBNAN	10 502	12 817	12 555	0,66	0,88	0,96	22,04	-2,04
ÜRDÜN	6 169	7 872	9 025	0,39	0,54	0,69	27,61	14,65
S.ARABİSTAN	12 499	16 404	18 601	0,79	1,12	1,43	31,24	13,39
K.K.T.C.	14 877	15 384	15 232	0,94	1,05	1,17	3,41	-0,99
İSRAİL	8 046	13 672	15 607	0,51	0,93	1,20	69,92	14,15
YEMEN	1 858	1 577	1 794	0,12	0,11	0,14	-15,12	13,76
DIĞ.BATI ASYA ÜLKELERİ	105 009	66 768	21 933	6,65	4,56	1,68	-36,42	-67,15
TOP. BATI ASYA	237 539	221 871	160 435	15,03	15,15	12,32	-6,60	-27,69
BANGLADEŞ	1 265	986	554	0,08	0,07	0,04	-22,06	-43,81
ÇİN HALK CUM.	14 687	13 408	14 609	0,93	0,92	1,12	-8,71	8,96
ENDONEZYA	7 050	4 972	5 803	0,45	0,34	0,45	-29,48	16,71
FİLİPİNLER	3 581	4 296	3 829	0,23	0,29	0,29	19,97	-10,87
HİNDİSTAN	8 048	7 632	5 143	0,51	0,52	0,39	-5,17	-32,61
İRAN	94 663	108 895	105 446	5,99	7,43	8,10	15,03	-3,17
MALEZYA	10 281	8 978	7 905	0,65	0,61	0,61	-12,67	-11,95
PAKİSTAN	3 703	4 417	3 887	0,23	0,30	0,30	19,28	-12,00
SİNGAPUR	4 508	4 087	2 257	0,29	0,28	0,17	-9,34	-44,78
TAYLAND	2 794	927	1 760	0,18	0,06	0,14	-66,82	89,86
DIĞ.GÜN.ASYA ÜLK.	6 811	8 106	10 825	0,43	0,55	0,83	19,01	33,54
TOP.GÜN.ASYA	157 391	166 704	162 018	9,96	11,38	12,44	5,92	-2,81
TOPLAM ASYA	394 930	388 575	322 453	24,99	26,53	24,76	-1,61	-17,02
DIĞ. KUZEY AMERİKA ÜLK.	832	929	795	0,05	0,06	0,06	11,66	-14,42
DIĞ. ORTA AMERİKA ÜLK.	455	319	436	0,03	0,02	0,03	-29,89	36,68
ARJANTİN	1 545	3 753	2 853	0,10	0,26	0,22	142,91	-23,98
BREZİLYA	4 971	2 664	2 625	0,31	0,18	0,20	-46,41	-1,46
KOLOMBİYA	1 487	1 100	1 256	0,09	0,08	0,10	-26,03	14,18
ŞİLİ	478	380	236	0,03	0,03	0,02	-20,50	-37,89
VENEZÜELLA	420	324	408	0,03	0,02	0,03	-22,86	25,93
DIĞ.GÜN.AMERİKA ÜLK.	686	727	668	0,04	0,05	0,05	5,98	-8,12
TOP.GÜN.AMERİKA	9 587	8 948	8 046	0,61	0,61	0,62	-6,67	-10,08
TOPLAM AMERİKA	10 874	10 196	9 277	0,69	0,70	0,71	-6,24	-9,01

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
OKYANUSYA	16	39	33	0,00	0,00	0,00	143,75	-15,38
MİLLİYETSİZ	3 074	3 558	2 608	0,19	0,24	0,20	15,74	-26,70
YABANCI TOPLAM	1 580 041	1 464 791	1 302 157	100,00	100,00	100,00	-7,29	-11,10

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2016-Aralık Bülteni

2016 yılı Ocak-Aralık aylarında ülkemize gelen yabancı sayısı 25.352.213 olarak, geçen yıla göre %30,05 düşüş göstermiştir. Bu yıl ayında Avrupa'dan gelen yabancı sayısında geçen yıla göre %31,10 azalmıştır.

2016 yılı Ocak-Aralık döneminde ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında; Almanya %15,34 (3.890.074) ile birinci, Gürcistan %8,70 (2.206.266) ile ikinci, İngiltere %6,75 (1.711.481) ile üçüncü sıradadır.

Birinci kaynak pazarımız olan Almanya'dan gelen yabancı sayısında geçen yıla göre %30,30 azalma olmuştur. İkinci kaynak pazarımız olan Rusya Federasyonu'ndan gelen yabancı sayısında %76,26 oranında düşüş görülmüştür. İlişkilerimizin düzeldiği İsrail'den bu yıl gelen ziyaretçi sayısı geçen yıla göre %30,91 artış göstermiştir. Son olarak Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayısı geçen yıla göre %47,91 artarak 1 milyon rakamını aşmıştır.

Tablo 4. Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırması (Ocak-Aralık)

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
ALMANYA	5 250 036	5 580 792	3 890 074	14,25	15,40	15,34	6,30	-30,30
AVUSTURYA	512 339	486 044	310 946	1,39	1,34	1,23	-5,13	-36,03
BELÇİKA	660 857	617 406	413 614	1,79	1,70	1,63	-6,57	-33,01
DANİMARKA	408 287	408 841	329 618	1,11	1,13	1,30	0,14	-19,38
FİNLANDIYA	228 138	213 803	122 185	0,62	0,59	0,48	-6,28	-42,85
FRANSA	1 037 152	847 259	555 151	2,82	2,34	2,19	-18,31	-34,48
HOLLANDA	1 303 730	1 232 487	906 336	3,54	3,40	3,57	-5,46	-26,46
İNGİLTERE	2 600 360	2 512 139	1 711 481	7,06	6,93	6,75	-3,39	-31,87
İRLANDA	105 001	101 379	54 221	0,29	0,28	0,21	-3,45	-46,52
İSPANYA	283 926	236 063	106 582	0,77	0,65	0,42	-16,86	-54,85
İSVEÇ	667 551	624 649	320 580	1,81	1,72	1,26	-6,43	-48,68
İSVİÇRE	394 458	380 338	215 194	1,07	1,05	0,85	-3,58	-43,42
İTALYA	697 360	507 897	213 227	1,89	1,40	0,84	-27,17	-58,02
İZLANDA	8 691	9 579	3 314	0,02	0,03	0,01	10,22	-65,40
LÜKSEMBURG	15 310	12 764	4 831	0,04	0,04	0,02	-16,63	-62,15
PORTEKİZ	52 851	56 312	27 015	0,14	0,16	0,11	6,55	-52,03
YUNANİSTAN	830 841	755 414	593 150	2,26	2,08	2,34	-9,08	-21,48
ÇEK CUM.	226 189	212 464	87 328	0,61	0,59	0,34	-6,07	-58,90
POLONYA	510 569	500 779	205 701	1,39	1,38	0,81	-1,92	-58,92
MACARİSTAN	119 977	140 197	64 737	0,33	0,39	0,26	16,85	-53,82
NORVEÇ	326 292	282 210	156 215	0,89	0,78	0,62	-13,51	-44,65
SLOVAKYA	136 899	151 514	61 477	0,37	0,42	0,24	10,68	-59,42

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
AVRUPA OECD	16 376 814	15 870 330	10 352 977	44,46	43,79	40,84	-3,09	-34,77
A.B.D.	784 917	798 787	459 493	2,13	2,20	1,81	1,77	-42,48
AVUSTRALYA	200 730	225 762	97 626	0,54	0,62	0,39	12,47	-56,76
JAPONYA	170 550	104 847	44 695	0,46	0,29	0,18	-38,52	-57,37
KANADA	190 116	187 615	106 285	0,52	0,52	0,42	-1,32	-43,35
YENİ ZELLANDA	32 933	36 915	15 287	0,09	0,10	0,06	12,09	-58,59
MEKSİKA	42 663	45 902	20 958	0,12	0,13	0,08	7,59	-54,34
G. KORE	248 910	228 694	106 904	0,68	0,63	0,42	-8,12	-53,25
TOPLAM OECD	18 047 633	17 498 852	11 204 225	48,99	48,28	44,19	-3,04	-35,97
ESTONYA	55 649	63 363	35 549	0,15	0,17	0,14	13,86	-43,90
KARADAĞ	20 423	19 768	16 709	0,06	0,05	0,07	-3,21	-15,47
KOSOVA	86 272	97 818	100 022	0,23	0,27	0,39	13,38	2,25
MALTA	7 430	9 210	5 849	0,02	0,03	0,02	23,96	-36,49
LİTVANYA	106 469	112 654	109 749	0,29	0,31	0,43	5,81	-2,58
G. KIBRIS RUM YÖN.	15 943	12 967	10 342	0,04	0,04	0,04	-18,67	-20,24
LETONYA	58 981	60 485	34 861	0,16	0,17	0,14	2,55	-42,36
BOSNA HERSEK	83 258	85 434	66 177	0,23	0,24	0,26	2,61	-22,54
HIRVATİSTAN	45 297	38 598	21 346	0,12	0,11	0,08	-14,79	-44,70
SLOVENYA	41 799	39 734	18 863	0,11	0,11	0,07	-4,94	-52,53
SİRBİSTAN	189 396	178 997	110 594	0,51	0,49	0,44	-5,49	-38,21
MAKEDONYA	156 138	167 428	146 008	0,42	0,46	0,58	7,23	-12,79
ARNAVUTLUK	76 273	80 032	83 029	0,21	0,22	0,33	4,93	3,74
BULGARİSTAN	1 693 591	1 821 480	1 690 766	4,60	5,03	6,67	7,55	-7,18
ROMANYA	426 585	441 097	357 473	1,16	1,22	1,41	3,40	-18,96
DiĞER AVRUPA ÜLKELERİ	3 137	3 029	1 562	0,01	0,01	0,01	-3,44	-48,43
TOPLAM AVRUPA	19 443 455	19 102 424	13 161 876	52,78	52,70	51,92	-1,75	-31,10
AZERBAJCAN	657 684	602 488	606 223	1,79	1,66	2,39	-8,39	0,62
BELARUS (B. RUSYA)	223 975	204 355	113 793	0,61	0,56	0,45	-8,76	-44,32
ERMENİSTAN	67 198	48 522	39 063	0,18	0,13	0,15	-27,79	-19,49
GÜRCİSTAN	1 755 289	1 911 832	2 206 266	4,76	5,27	8,70	8,92	15,40
KAZAKİSTAN	437 971	423 744	240 188	1,19	1,17	0,95	-3,25	-43,32
KIRGIZİSTAN	81 941	88 369	88 877	0,22	0,24	0,35	7,84	0,57
MOLDOVA CUM.	132 338	149 800	140 117	0,36	0,41	0,55	13,20	-6,46
ÖZBEKİSTAN	143 354	143 331	134 330	0,39	0,40	0,53	-0,02	-6,28
RUSYA FED.	4 479 049	3 649 003	866 256	12,16	10,07	3,42	-18,53	-76,26
TACİKİSTAN	34 678	31 917	24 768	0,09	0,09	0,10	-7,96	-22,40
TÜRKMENİSTAN	180 395	174 330	165 762	0,49	0,48	0,65	-3,36	-4,91
UKRAYNA	657 051	706 551	1 045 043	1,78	1,95	4,12	7,53	47,91
BDT	8 850 923	8 134 242	5 670 686	24,03	22,44	22,37	-8,10	-30,29
CEZAYİR	160 052	171 873	176 233	0,43	0,47	0,70	7,39	2,54
FAS	89 562	109 775	87 660	0,24	0,30	0,35	22,57	-20,15
LİBYA	267 501	234 762	72 014	0,73	0,65	0,28	-12,24	-69,32
SUDAN	10 714	11 434	10 562	0,03	0,03	0,04	6,72	-7,63
MISIR	108 762	100 040	94 871	0,30	0,28	0,37	-8,02	-5,17
TUNUS	100 612	102 341	100 185	0,27	0,28	0,40	1,72	-2,11
GÜNEY AFRİKA CUM.	43 049	47 679	29 316	0,12	0,13	0,12	10,76	-38,51

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
DIĞ.AFRİKA ÜLKELERİ	107 855	107 983	95 892	0,29	0,30	0,38	0,12	-11,20
TOPLAM AFRİKA	888 107	885 887	666 733	2,41	2,44	2,63	-0,25	-24,74
B.A.EMİRLİĞİ	53 736	51 600	38 315	0,15	0,14	0,15	-3,97	-25,75
BAHREYN	24 305	32 476	41 505	0,07	0,09	0,16	33,62	27,80
KATAR	29 743	35 832	32 681	0,08	0,10	0,13	20,47	-8,79
KUVEYT	133 128	174 486	179 938	0,36	0,48	0,71	31,07	3,12
IRAK	857 246	1 094 144	420 831	2,33	3,02	1,66	27,63	-61,54
LÜBNAN	161 274	197 552	191 642	0,44	0,55	0,76	22,49	-2,99
ÜRDÜN	131 329	162 866	203 179	0,36	0,45	0,80	24,01	24,75
S.ARABİSTAN	341 786	450 674	530 410	0,93	1,24	2,09	31,86	17,69
K.K.T.C.	227 612	233 278	222 839	0,62	0,64	0,88	2,49	-4,47
İSRAİL	188 608	224 568	293 988	0,51	0,62	1,16	19,07	30,91
YEMEN	26 033	24 237	25 325	0,07	0,07	0,10	-6,90	4,49
DIĞ.BATI ASYA ÜLKELERİ	1 202 208	882 280	324 998	3,26	2,43	1,28	-26,61	-63,16
TOP. BATI ASYA	3 377 008	3 563 993	2 505 651	9,17	9,83	9,88	5,54	-29,70
BANGLADEŞ	12 706	12 212	8 951	0,03	0,03	0,04	-3,89	-26,70
ÇİN HALK CUM.	199 746	313 704	167 570	0,54	0,87	0,66	57,05	-46,58
ENDONEZYA	59 486	56 867	47 232	0,16	0,16	0,19	-4,40	-16,94
FİLİPİNLER	69 229	83 515	59 015	0,19	0,23	0,23	20,64	-29,34
HİNDİSTAN	119 503	131 869	79 316	0,32	0,36	0,31	10,35	-39,85
İRAN	1 590 664	1 700 385	1 665 160	4,32	4,69	6,57	6,90	-2,07
MALEZYA	69 968	69 616	49 255	0,19	0,19	0,19	-0,50	-29,25
PAKİSTAN	48 420	59 700	52 023	0,13	0,16	0,21	23,30	-12,86
SİNGAPUR	29 449	26 892	15 962	0,08	0,07	0,06	-8,68	-40,64
TAYLAND	26 219	22 125	12 483	0,07	0,06	0,05	-15,61	-43,58
DIĞ.GÜN.ASYA ÜLK.	106 258	120 047	125 159	0,29	0,33	0,49	12,98	4,26
TOP.GÜN.ASYA	2 331 648	2 596 932	2 282 126	6,33	7,17	9,00	11,38	-12,12
TOPLAM ASYA	5 708 656	6 160 925	4 787 777	15,50	17,00	18,89	7,92	-22,29
DIĞ. KUZEY AMERİKA ÜLK.	14 666	17 719	13 368	0,04	0,05	0,05	20,82	-24,56
DIĞ. ORTA AMERİKA ÜLK.	10 428	11 131	7 629	0,03	0,03	0,03	6,74	-31,46
ARJANTİN	44 407	82 977	62 394	0,12	0,23	0,25	86,86	-24,81
BREZİLYA	91 627	85 473	42 530	0,25	0,24	0,17	-6,72	-50,24
KOLOMBİYA	23 378	26 046	19 416	0,06	0,07	0,08	11,41	-25,45
ŞİLİ	17 451	24 307	10 421	0,05	0,07	0,04	39,29	-57,13
VENEZÜELLA	6 975	6 435	5 035	0,02	0,02	0,02	-7,74	-21,76
DIĞ.GÜN.AMERİKA ÜLK.	18 682	23 731	14 106	0,05	0,07	0,06	27,03	-40,56
TOP.GÜN.AMERİKA	202 520	248 969	153 902	0,55	0,69	0,61	22,94	-38,18
TOPLAM AMERİKA	227 614	277 819	174 899	0,62	0,77	0,69	22,06	-37,05
OKYANUSYA	672	377	547	0,00	0,00	0,00	-43,90	45,09
MİLLİYETSİZ	47 654	54 436	38 447	0,13	0,15	0,15	14,23	-29,37
YABANCI TOPLAM	36 837 900	36 244 632	25 352 213	100,00	100,00	100,00	-1,61	-30,05

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2016-Aralık Bülteni

1.2. DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

En önemli turizm merkezlerimizden olan İstanbul, Antalya, Muğla ve İzmir'in gelen ziyaretçi istatistikleri aşağıdaki bölümlerde aktarılmıştır.

1.2.1. İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

2017 yılının Ocak ayında İstanbul'a gelen yabancı sayısı, geçen yılki Ocak ayı ile karşılaştırıldığında %19,2 oranında azalarak 559.372 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı (Ocak)

AYLAR	YILLAR			2017	DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016		2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	635.283	691.496	692.172	559.372	8,8%	0,1%	-19,2%
ŞUBAT	696.054	732.202	674.465		5,2%	-7,9%	
MART	866.985	944.931	783.164		9,0%	-17,1%	
NİSAN	1.014.662	1.037.506	715.161		2,3%	-31,1%	
MAYIS	1.079.598	1.182.906	869.446		9,6%	-26,5%	
HAZİRAN	1.090.284	1.091.357	707.050		0,1%	-35,2%	
TEMMUZ	1.155.407	1.400.183	924.686		21,2%	-34,0%	
AĞUSTOS	1.290.218	1.333.515	908.663		3,4%	-31,8%	
EYLÜL	1.181.742	1.205.089	800.675		2,0%	-33,6%	
EKİM	1.132.655	1.125.263	790.951		-0,7%	-29,7%	
KASIM	844.289	848.420	663.524		0,5%	-21,8%	
ARALIK	855.806	821.809	674.030		-4,0%	-18,0%	
TOPLAM	11.842.983	12.414.677	9.203.987		-4,8%	-25,9%	

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017-Ocak Bülteni

2017 yılının Ocak ayında İstanbul'a gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde ilk 10 ülkenin sırasıyla; Almanlar, İranlılar, Suudi Arabistanlılar, Ruslar, İngilizler, Ukraynalılar, Kuveytliler, Iraklılar, Amerikalılar ve Fransızlardır.

Tablo 6. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak)

No	ÜLKE İSMİ	2017	2016	Değişim	No	ÜLKE İSMİ	2017	2016	Değişim
1	ALMANYA	44.820	56.322	-20,4	56	AFGANİSTAN	2.359	2.521	-6,4
2	İRAN	38.429	55.839	-31,2	57	AVUSTRALYA	2.341	3.611	-35,2
3	SUUDİ	25.922	26.862	-3,5	58	FİLİPİNLER	2.292	2.512	-8,8
4	RUSYA FED.	20.811	17.532	18,7	59	NİJERYA	2.252	1.825	23,4
5	İNGİLTERE	20.272	26.298	-22,9	60	BOSNA HERSEK	2.142	2.342	-8,5
6	UKRAYNA	19.884	22.471	-11,5	61	NORVEÇ	1.949	2.506	-22,2
7	KUVEYT	18.063	16.564	9	62	HAYMATLOS	1.872	1.993	-6,1
8	İRAK	17.774	39.481	-55	63	BEYAZ RUSYA	1.815	1.736	4,6
9	ABD	16.708	25.781	-35,2	64	MAKEDONYA	1.743	2.172	-19,8
10	FRANSA	16.001	21.803	-26,6	65	FİNLANDIYA	1.724	2.507	-31,2
11	HOLLANDA	13.382	16.685	-19,8	66	YEMEN	1.670	1.413	18,2

No	ÜLKE İSMİ	2017	2016	Değişim	No	ÜLKE İSMİ	2017	2016	Değişim
12	AZERBEYCAN	12.760	12.732	0,2	67	MACARİSTAN	1.572	2.524	-37,7
13	ÇİN	12.176	10.712	13,7	68	TACİKİSTAN	1.571	1.185	32,6
14	TÜRKMENİSTAN	11.748	10.173	15,5	69	GÜNEY AFRİKA	1.569	1.885	-16,8
15	İTALYA	11.425	16.480	-30,7	70	ÇEK CUMHURİYETİ	1.422	2.176	-34,7
16	ÖZBEKİSTAN	9.067	5.894	53,8	71	İRLANDA	1.266	1.998	-36,6
17	CEZAYİR	8.504	7.722	10,1	72	BİRLEŞİK ARAP EMİR.	1.153	2.448	-52,9
18	GÜNEY KORE	8.309	13.087	-36,5	73	PORTAKİZ	1.091	1.698	-35,7
19	TUNUS	7.913	7.504	5,5	74	LİTVANYA	1.084	1.320	-17,9
20	ENDENOZYA	7.619	3.921	94,3	75	ERMENİSTAN	999	907	10,1
21	KAZAKİSTAN	7.330	6.135	19,5	76	FİLİSTİN	985	744	32,4
22	İSVEÇ	6.986	8.179	-14,6	77	HIRVATİSTAN	982	1.398	-29,8
23	AVUSTURYA	6.659	8.339	-20,1	78	MOĞOLİSTAN	967	966	0,1
24	SURİYE	6.458	25.559	-74,7	79	KOLOMBİYA	913	747	22,2
25	MISIR	6.423	7.494	-14,3	80	SLOVAKYA	876	1.068	-18
26	BAHREYN	6.319	5.639	12,1	81	UMMAN	861	1.236	-30,3
27	BELÇİKA	6.302	7.618	-17,3	82	SLOVENYA	787	1.199	-34,4
28	ÜRDÜN	6.146	6.631	-7,3	83	BANGLADEŞ	772	1.521	-49,2
29	LÜBNAN	6.030	7.646	-21,1	84	ESTONYA	759	993	-23,6
30	İSRAİL	6.001	7.362	-18,5	85	LETONYA	711	936	-24
31	BULGARİSTAN	5.936	7.407	-19,9	86	KARADAĞ	647	886	-27
32	ROMANYA	5.901	6.883	-14,3	87	SİNGAPUR	609	970	-37,2
33	KIRGIZİSTAN	5.649	5.864	-3,7	88	TAYLAND	609	514	18,5
34	KKTC	5.489	6.365	-13,8	89	MEKSİKA	607	795	-23,6
35	FAS	5.163	7.395	-30,2	90	SUDAN	461	565	-18,4
36	LİBYA	5.149	5.607	-8,2	91	NEPAL	453	509	-11
37	YUNANİSTAN	5.117	8.876	-42,4	92	VENEZUELLA	415	280	48,2
38	İSPANYA	4.851	7.106	-31,7	93	SENEGAL	405	442	-8,4
39	İSVİÇRE	4.551	5.928	-23,2	94	KONGO	389	428	-9,1
40	KATAR	4.526	5.263	-14	95	YENİ ZELENDA	379	572	-33,7
41	GÜRCİSTAN	4.498	5.787	-22,3	96	KAMERUN	341	387	-11,9
42	KANADA	4.145	5.246	-21	97	ETİYOPYA	321	348	-7,8
43	DANİMARKA	3.422	4.776	-28,4	98	BİR. MİLLETLER ÖRG.	313	279	12,2
44	MALAZYA	3.411	3.793	-10,1	99	MALTA	296	397	-25,4
45	HİNDİSTAN	3.362	4.491	-25,1	100	KIBRIS RUM KESİMİ	290	391	-25,8
46	MOLDOVA CUM.	3.330	3.315	0,5	101	ŞİLİ	282	440	-35,9
47	KOSOVA	3.244	3.592	-9,7	102	GANNA	253	246	2,8
48	PAKİSTAN	2.984	3.566	-16,3	103	SOMALİ	239	257	-7
49	ARJANTİN	2.959	3.665	-19,3	104	HONKONG	234	332	-29,5
50	TAYVAN	2.774	1.346	106,1	105	UGANDA	207	143	44,8
51	SİRBİSTAN	2.701	3.357	-19,5	106	KENYA	188	325	-42,2
52	ARNAVUTLUK	2.649	2.773	-4,5	107	PERU	182	276	-34,1
53	JAPONYA	2.559	3.985	-35,8	108	EKVATOR	164	156	5,1
54	BREZİLYA	2.447	2.747	-10,9	109	MALİ	152	142	7
55	POLONYA	2.435	3.017	-19,3	110	DİĞER	2944	3389	-13%

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017-Ocak Bülteni

Suudi Arabistan, Irak, Kuveyt, Cezayir, Ürdün, Lübnan, Suriye, Tunus, Mısır, Fas, Libya, Bahreyn, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen, Filistin, Umman ve Sudan'ın oluşturduğu Arap ülkelerinden gelen ziyaretçilerin sayıları ve payı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. İstanbul'a Arap Ülkelerinden Gelen Ziyaretçiler (Ocak)

	2015	2016	2017
İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ SAYISI	691.496	692.172	559.372
ARAP ÜLKELERİNDEN GELENLER SAYISI	147.717	175.773	129.520
PAY	21,36%	25,39%	23,2%

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017-Ocak Bülteni

1.2.1.1. İSTANBUL'DAN GEÇEN TRANSİT YOLCU SAYISI

2016 yılı Ocak – Aralık aylarında İstanbul'a iniş yapıp giriş yapmadan transit geçen yolcu sayıları incelenmiştir.

2016 yılı Ocak-Aralık ayı İstanbul Emniyet Müdürlüğü Pasaport Şube verilerine bağlı olarak; Atatürk ve Sabiha Gökçen Havalimanlarından 9.146.451 yabancı ve 6.958.713 yerli olmak üzere toplam 16.105.164 kişi giriş yapmıştır.

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Ocak-Aralık 2016 verilerine göre; yerli ve yabancı ayrımı olmaksızın İstanbul Atatürk Hava Meydanı ve İstanbul Sabiha Gökçen Hava Meydanı Dış Hatlar gelen-giden yolcu sayısı toplam 50.465.711 kişi olmuştur. Her bir yolcu geliş ve gidiş ayrı ayrı sayıldığından, tekil yolcu yani sadece geliş için bu rakamın yaklaşık yarısı 25.232.856 kişi olarak değerlendirilebilir. (Kaynak: Devlet Hava Meydanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü İstatistikleri)

Bu bilgilere istinaden, uçak yolcu kayıtlarına göre İstanbul'a inen yerli ve yabancı toplam 25.232.856 kişiden, pasaport kayıtlarına göre İstanbul'a giriş yapan yerli ve yabancı toplam 16.105.164 kişiyi çıkardığımızda ortaya çıkan fark 9.127.692 kişi İstanbul'a iniş yapıp giriş yapmayan yolcu sayısını vermektedir (İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016-Aralık Bülteni).

1.2.2. ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Antalya'ya 2017 yılının Ocak ayında gelen ziyaretçi sayısı 87.310 olarak gerçekleşerek, geçen yıl gelen ziyaretçi sayısına göre %8 azalma göstermiştir.

Tablo 8'de 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında Antalya'ya gelen ziyaretçilerin aylara göre dağılımı ve değişim oranları aktarılmıştır.

Tablo 8. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	116.974	117.746	95.148	87.310	0,66%	-19,19%	-8%
ŞUBAT	158.147	156.005	108.164		-1,35%	-30,67%	
MART	330.291	322.230	257.441		-2,44%	-20,11%	
NİSAN	797.141	651.885	373.764		-18,22%	-42,66%	
MAYIS	1.506.809	1.388.037	639.227		-7,88%	-53,95%	
HAZİRAN	1.779.151	1.642.032	712.953		-7,71%	-56,58%	
TEMMUZ	2.046.715	2.036.137	1.013.912		-0,52%	-50,20%	
AĞUSTOS	2.020.338	1.952.730	1.007.801		-3,35%	-48,39%	
EYLÜL	1.621.491	1.585.690	934.545		-2,21%	-41,06%	
EKİM	1.131.009	1.087.831	791.718		-3,82%	-27,22%	
KASIM	283.117	272.926	140.637		-3,60%	-48,47%	
ARALIK	151.000	118.591	106.603		-21,46%	-7%	
TOPLAM	11.942.183	11.331.840	6.181.913		-5,11%	-%43	

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği verilerinden derlenmiştir.

2017 yılının Ocak ayında Antalya'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Rusya Federasyonu, İsrail, Hollanda, İngiltere'dir.

Birinci kaynak pazarımız olan Almanya'dan, Antalya'ya Ocak ayında gelen ziyaretçi sayısında geçen yıl Ocak ayına göre %52 düşüş yaşanmıştır. İkinci kaynak pazarımız olan Rusya'dan gelen ziyaretçi sayısı, geçen senenin aynı ayına göre %570 artmıştır.

Tablo 9. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak)

MİLLİYETİ	2014	2015	2016	2017	2017/2016 Fark	2017/2016 Değişim	Milliyet Payı %
ALMANYA	43.603	51.783	43.442	20.701	-22.741	-52%	23,71
RUSYA	21.142	12.860	2.399	16.075	13.676	570%	18,41
İSRAİL	2.925	2.006	4.475	5.102	627	14%	5,84
HOLLANDA	5.381	5.622	4.499	2.387	-2.112	-47%	2,73
İNGİLTERE	4.544	3.443	2.944	1.752	-1.192	-40%	2,01
BELÇİKA	2.551	3.315	2.320	1.635	-685	-30%	1,87
NORVEÇ	2.059	1.922	1.882	1.410	-472	-25%	1,61
UKRAYNA	1.702	974	1.236	1.311	75	6%	1,5
K.K.T.C.	430	696	920	938	18	2%	1,07
AVUSTURYA	2.254	2.348	2.339	933	-1.406	-60%	1,07
FRANSA	1.612	603	538	640	102	19%	0,73
IRAK	18	12	317	552	235	74%	0,63
İSVİÇRE	913	1.267	1.084	516	-568	-52%	0,59
KAZAKİSTAN	239	346	296	455	159	54%	0,52
POLONYA	615	1.781	589	452	-137	-23%	0,52

MİLLİYETİ	2014	2015	2016	2017	2017/2016 Fark	2017/2016 Değişim	Milliyet Payı %
DANİMARKA	1.850	649	165	439	274	166%	0,5
GÜNEY KORE	82	99	96	370	274	285%	0,42
İTALYA	210	402	220	327	107	49%	0,37
ÖZBEKİSTAN	69	56	31	311	280	903%	0,36
HİNDİSTAN	20	24	25	262	237	948%	0,3
ÇEK CUMH.	366	352	465	251	-214	-46%	0,29
SLOVAKYA	143	160	239	228	-11	-5%	0,26
ENDONEZYA	9	13	9	218	209	2322%	0,25
İSVEÇ	1.705	1.187	827	185	-642	-78%	0,21
BEYAZ RUSYA	260	188	70	181	111	159%	0,21
ROMANYA	90	162	91	172	81	89%	0,2
MACARİSTAN	212	241	278	162	-116	-42%	0,19
FİNLANDİYA	52	1.033	323	138	-185	-57%	0,16
SLOVENYA	65	95	50	135	85	170%	0,15
HIRVATİSTAN	125	134	109	115	6	6%	0,13
LİTVANYA	39	53	30	93	63	210%	0,11
İRAN	83	91	77	71	-6	-8%	0,08
MOLDOVA	81	148	28	51	23	82%	0,06
DİĞER	2.437	2.846	2.769	5.429	2.660	96%	6,22
T.C.	15.700	18.689	19.966	23.313	3.347	17%	26,7
TOPLAM	113.586	115.600	95.148	87.310	-7.838	-8%	

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği verilerinden derlenmiştir.

1.2.3. MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Muğla'ya 2017 yılının Ocak ayında gelen ziyaretçi sayısı, 5.580 olarak gerçekleşerek geçen senenin aynı ayına göre %2,83 azalma göstermiştir.

Tablo 10'da, Muğla'ya gelen ziyaretçi sayısının aylara ve yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 10. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	2.874	3.038	5.743	5.580	5,71%	89,04%	-2,83%
ŞUBAT	4.087	4.345	8.345		6,31%	92,06%	
MART	8.132	13.060	19.343		60,60%	48,11%	
NİSAN	128.324	92.227	70.939		-28,13%	-23,08%	
MAYIS	419.463	388.179	235.893		-7,46%	-39,23%	
HAZİRAN	525.420	515.141	273.660		-1,96%	-46,88%	
TEMMUZ	657.689	637.057	360.706		-3,14%	-43,38%	
AĞUSTOS	684.010	634.320	361.997		-7,26%	-42,93%	
EYLÜL	559.722	498.835	306.371		-10,88%	-38,58%	
EKİM	291.054	261.726	165.634		-10,08%	-36,71%	
KASIM	17.010	23.201	9.878		36,40%	-57,42%	
ARALIK	4.903	10.338	4.268		110,85%	-58,72%	
TOPLAM	3.302.688	3.081.467	1.822.777		-6,70%	-40,85%	

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

2017 yılının Ocak ayında Muğla'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Yunanistan, İngiltere, Kanada ve Ukrayna'dır.

Muğla'ya bu yılın ilk ayına ait gelen ziyaretçi sayılarında ciddi düşüşler; Almanya, İngiltere, Danimarka ve İsveç'te yaşanmıştır.

2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarının Ocak ayında Muğla'ya gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 11'de belirtilmiştir.

Tablo 11. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak)

	YILLAR				DEĞİŞİM		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
ALMANYA	51	31	1.008	337	-39%	3152%	-67%
AMERİKA	24	27	33	92	13%	22%	179%
AVUSTRALYA	11	5	6	12	-55%	20%	100%
AVUSTURYA	6	1	22	63	-83%	2100%	186%
BELÇİKA	7	12	14	46	71%	17%	229%
BEYAZRUSYA	0	0	6	2	0%	600%	-67%
BULGARİSTAN	48	77	33	39	60%	-57%	18%
ÇEK CUMHU.	1	0	2	17	-100%	200%	750%
DANİMARKA	2	7	392	28	250%	5500%	-93%
FİNLANDİYA	4	0	10	11	-100%	1000%	10%
FRANSA	19	14	21	33	-26%	50%	57%
G.AFRİKA C.	0	0	2	16	0%	200%	700%
HOLLANDA	107	16	176	101	-85%	1000%	-43%
İNGİLTERE	474	407	427	186	-14%	5%	-56%
İRAN	1	0	0	21	-100%	0%	2100%
İRLANDA	6	3	6	21	-50%	100%	250%
İSPANYA	1	9	4	21	800%	-56%	425%
İSRAİL	5	3	2	46	-40%	-33%	2200%
İSVEÇ	3	3	334	35	0%	11033%	-90%
İSVİÇRE	6	10	99	61	67%	890%	-38%
İTALYA	8	12	25	69	50%	108%	176%
JAPONYA	2	2	9	1	0%	350%	-89%
KANADA	12	11	11	159	-8%	0%	1345%
LİTVANYA	2	6	4	17	200%	-33%	325%
LÜBNAN	3	0	6	4	-100%	600%	-33%
NORVEÇ	4	2	116	34	-50%	5700%	-71%
ROMANYA	4	5	9	45	25%	80%	400%
RUSYA FED.	18	29	19	52	61%	-34%	174%
UKRAYNA	19	8	11	122	-58%	38%	1009%
YUNANİSTAN	418	305	248	282	-27%	-19%	14%
DİĞER	70	47	213	415	-33%	353%	95%
YABANCI TURİST	1.344	1.061	3.298	2.432	-21%	211%	-26%
YERLİ TURİST	1.530	1.977	2.445	3.148	29%	24%	29%
GENEL TOPLAMI	2.874	3.038	5.743	5.580	6%	89%	-3%

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

1.2.4. İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

İzmir'e 2017 yılının ilk ayında gelen ziyaretçi sayısı 49.719 olarak gerçekleşmiştir. Geçen senenin Ocak ayına göre %2,39 artış göstermiştir.

Tablo 12. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı (Ocak)

	YILLAR				DEĞİŞİM ORANI		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
OCAK	53.301	46.905	48.558	49.719	-12,00%	3,52%	2,39%
ŞUBAT	64.271	58.143	51.902		-9,53%	-10,73%	
MART	71.643	70.217	72.713		-1,99%	3,55%	
NİSAN	138.058	117.851	81.030		-14,64%	-31,24%	
MAYIS	187.764	182.012	121.896		-3,06%	-33,03%	
HAZİRAN	214.307	197.817	124.923		-7,69%	-36,85%	
TEMMUZ	303.790	303.118	223.902		-0,22%	-26,13%	
AĞUSTOS	287.170	291.979	185.526		1,67%	-36,46%	
EYLÜL	223.774	219.188	146.014		-2,05%	-33,38%	
EKİM	178.793	171.599	107.145		-4,02%	-37,56%	
KASIM	71.008	77.666	48.310		9,38%	-37,80%	
ARALIK	53.688	56.057	55.552		4,41%	-0,9%	
GENEL TOPLAM	1.847.567	1.792.552	1.267.471		-2,98%	-29,29%	

Kaynak: İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

İzmir'e gelen yabancı ziyaretçilerin rakamları incelendiğinde; 2017 yılının Ocak ayında en çok ziyaretçi gönderen ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, , Hollanda, İngiltere, Yunanistan ve Avusturya'dır. İzmir'e gelen ziyaretçi sayısının yaklaşık %74'ünü yerli ziyaretçiler oluşturmuştur. Geçen yılın Ocak ayına göre gelen yabancı ziyaretçi sayısında %19 azalma olmuştur.

2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarının Ocak ayında İzmir'e gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 13'te belirtilmiştir.

Tablo 13. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak)

MİLLİYETİ	YILLAR				DEĞİŞİM		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
A.B.D.	815	353	213	221	-57%	-40%	4%
ALMANYA	7.597	6.430	6.867	6.065	-15%	7%	-12%
ARJANTİN	152	42	10	2	-72%	-76%	-80%
ARNAVUTLUK	20	9	10	33	-55%	11%	230%
AVUSTRALYA	186	99	38	27	-47%	-62%	-29%
AVUSTURYA	547	464	399	400	-15%	-14%	0%
AZERBAYCAN	35	11	16	39	-69%	45%	144%
BELARUS (B. RUSYA)	4	11	8	7	175%	-27%	-13%
BELÇİKA	496	187	178	221	-62%	-5%	24%
BOSNA HERSEK	12	17	4	1	42%	-76%	-75%
BREZİLYA	195	109	17	15	-44%	-84%	-12%
BULGARİSTAN	125	126	180	201	1%	43%	12%
ÇEK CUM.	23	13	10	5	-43%	-23%	-50%
ÇİN HALK CUM.	52	146	8	43	181%	-95%	438%
DANİMARKA	44	664	568	44	1409%	-14%	-92%
ENDONEZYA	6	52	10	31	767%	-81%	210%
FAS	24	11	8	5	-54%	-27%	-38%
FİLİPİNLER	88	132	80	114	50%	-39%	43%
FİNLANDİYA	19	17	22	7	-11%	29%	-68%
FRANSA	1.693	1.144	205	223	-32%	-82%	9%
G. KIBRIS RUM YÖN.	14	11	13	11	-21%	18%	-15%

	YILLAR	DEĞİŞİM	164	34	-15%	-73%	-79%
MİLLİYETİ	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
GÜRCİSTAN	15	25	12	16	67%	-52%	33%
HIRVATİSTAN	116	55	9	18	-53%	-84%	100%
HİNDİSTAN	9	10	29	43	11%	190%	48%
HOLLANDA	1.753	1.119	1428	1.327	-36%	28%	-7%
IRAK	10	3	3	21	-70%	0%	600%
İNGİLTERE	1.330	1.585	566	759	19%	-64%	34%
İRAN	15	10	31	34	-33%	210%	10%
İRLANDA	44	40	15	28	-9%	-63%	87%
İSPANYA	131	60	18	49	-54%	-70%	172%
İSRAİL	19	2	4	9	-89%	100%	125%
İSVEÇ	37	785	502	57	2022%	-36%	-89%
İSVİÇRE	287	327	304	268	14%	-7%	-12%
İTALYA	2.519	797	136	144	-68%	-83%	6%
JAPONYA	36	27	22	26	-25%	-19%	18%
K.K.T.C.	856	708	860	975	-17%	21%	13%
KANADA	209	71	34	46	-66%	-52%	35%
KARADAĞ	1	1	1	5	0%	0%	400%
KAZAKİSTAN	3	3	12	13	0%	300%	8%
KIRGIZİSTAN	8	6	2	8	-25%	-67%	300%
KOSOVA	6	5	9	12	-17%	80%	33%
LETONYA	4	17	3	10	325%	-82%	233%
LİBYA	3	33	1	3	1000%	-97%	200%
LİTVANYA	5	15	3	11	200%	-80%	267%
LÜBNAN	16	9	110	12	-44%	1122%	-89%
LÜKSEMBURG	4	3	0	3	-25%	-100%	300%
MACARİSTAN	29	75	11	30	159%	-85%	173%
MAKEDONYA	13	13	10	18	0%	-23%	80%
MALEZYA	6	7	4	7	17%	-43%	75%
MALTA	6	0	0	1	-100%	0%	100%
MEKSİKA	33	12	7	14	-64%	-42%	100%
MISIR	14	14	4	12	0%	-71%	200%
MİLLİYETSİZ	22	12	17	5	-45%	42%	-71%
MOLDOVA CUM.	6	3	3	9	-50%	0%	200%
NORVEÇ	38	23	127	24	-39%	452%	-81%
ÖZBEKİSTAN	31	2	6	3	-94%	200%	-50%
PAKİSTAN	7	1	5	21	-86%	400%	320%
POLONYA	158	187	120	131	18%	-36%	9%
PORTEKİZ	36	33	10	23	-8%	-70%	130%
ROMANYA	81	50	29	16	-38%	-42%	-45%
RUSYA FED.	129	78	67	64	-40%	-14%	-4%
S.ARABİSTAN	9	0	4	15	-100%	400%	275%
SİNGAPUR	6	1	5	6	-83%	400%	20%
SLOVAKYA	10	11	7	8	10%	-36%	14%
SLOVENYA	20	16	9	7	-20%	-44%	-22%
SURİYE	58	32	1827	9	-45%	5609%	-100%
ŞİLİ	17	11	1	0	-35%	-91%	-100%
TACİKİSTAN	0	1	1	83	0%	0%	8200%
TAYLAND	5	4	27	5	-20%	575%	-81%
TUNUS	12	50	4	136	317%	-92%	3300%
TÜRKMENİSTAN	6	2	1	13	-67%	-50%	1200%
UKRAYNA	100	95	86	138	-5%	-9%	60%
ÜRDÜN	0	0	11	13	0%	0%	18%
VENEZÜELLA	19	3	0	2	-84%	-100%	200%
YEMEN	0	0	1	0	0%	0%	-100%
YENİ ZELANDA	21	7	3	2	-67%	-57%	-33%
YUNANİSTAN	828	545	780	581	-34%	43%	-26%

	YILLAR	DEĞİŞİM	164	34	-15%	-73%	-79%
MİLLİYETİ	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016
DİĞER	125	190	48	233	52%	-75%	385%
YABANCI TOPLAM	22.213	17.851	16.397	13.330	-20%	-8%	-19%
TÜRKİYE	31.088	29.054	32.161	36.389	-7%	11%	13%
GENEL TOPLAM	53.301	46.905	48.558	49.719	-12%	4%	2%

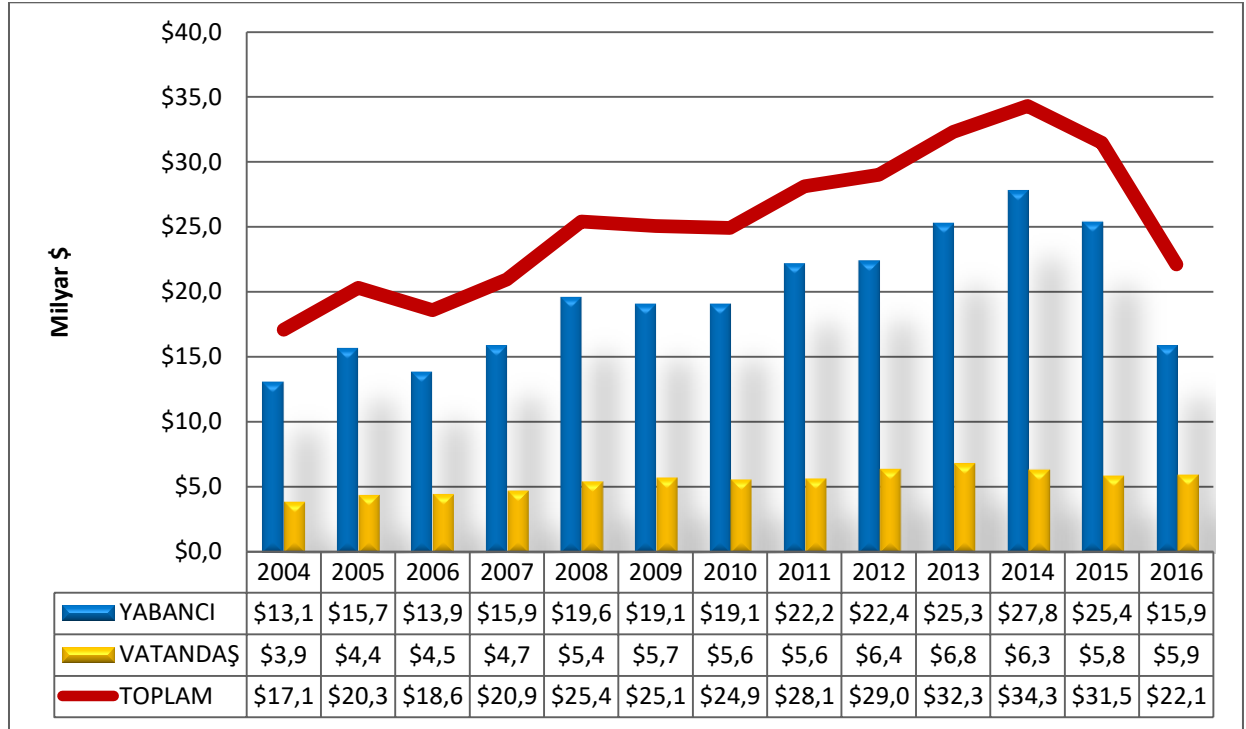
Kaynak: İzmir Kültür ve Turizm Müdürlüğü

2. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ

2.1. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA

Ülkemiz turizm gelirini, 2016 yılında %29,7 düşerek 22,1 Milyar ABD Doları olarak gerçekleştirmiştir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan elde edilen gelir, geçen yıla göre yakın rakamlara ulaşmıştır. Yalnız gelen yabancı sayısının %30,1 düşüşü, yabancılardan elde edilen gelirin %37,1 oranında azalmasına neden olmuştur.

Türkiye’nin turizm gelirinin yıllara göre dağılımının aktarıldığı Şekil 2’de görüldüğü gibi, 2014 yılı turizm gelirleri karşılaştırıldığında 10 yılda %100,5 gibi büyük bir oranla büyüme yaşandığı görülmektedir. 2014 yılından sonra turizm gelirimizde düşüş yaşanmaktadır.

Şekil 2. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı

2014 yılında 34,3 Milyar ABD Dolar olan turizm gelirimiz 2015 yılında %8,4 oranında kayıp ile 31,5 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında artarak devam eden düşüş nedeniyle turizm gelirimiz 22,1 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir (Tablo 14).

Tablo 14. 2014-2016 Yılları Turizm Geliri (Milyon \$)

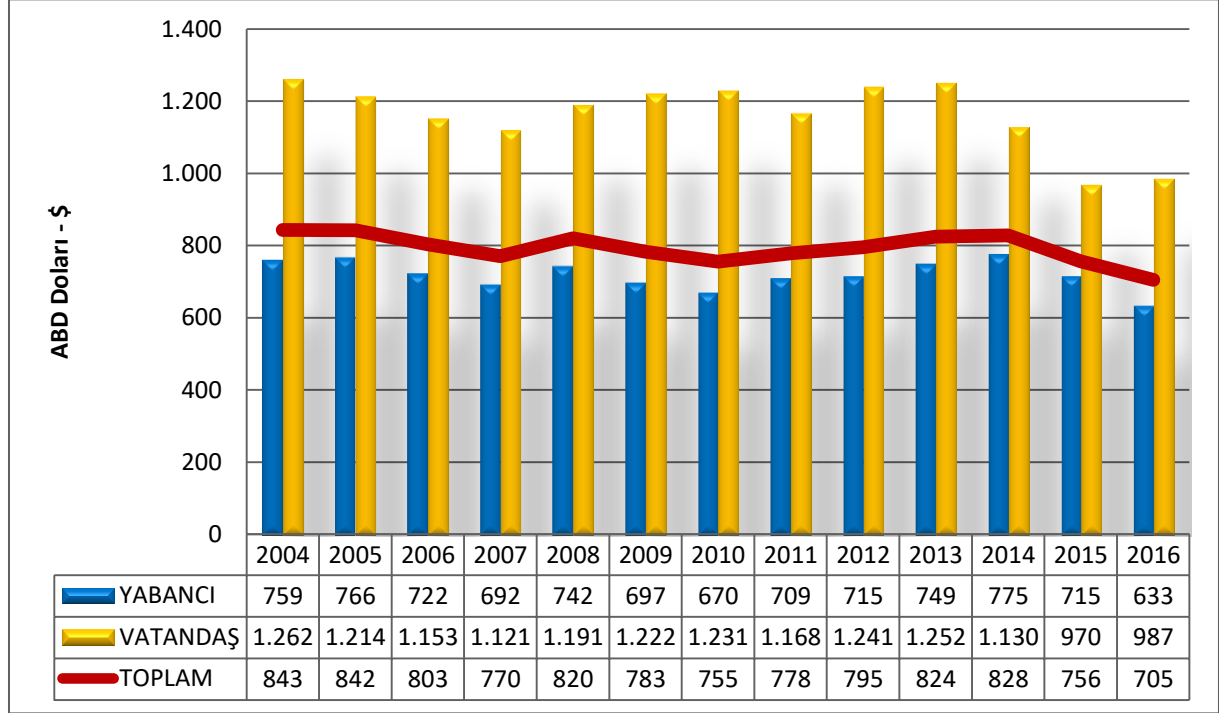
Aylar	2014				2015				2016				2015/2014 (%)				2016/2015 (%)			
	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM
OCAK	1 090,3	417,9	12,2	1 520,4	1 237,4	378,7	9,4	1 625,5	980,4	422,6	9,0	1 412,0	13,5	-9,4	-22,7	6,9	-20,8	11,6	-4,3	-13,1
ŞUBAT	1 065,6	365,3	11,4	1 442,3	1 112,7	305,3	9,3	1 427,3	828,8	351,4	8,6	1 188,8	4,4	-16,4	-18,3	-1,0	-25,5	15,1	-7,5	-16,7
MART	1 476,5	354,4	14,3	1 845,2	1 464,7	340,3	11,0	1 816,0	1 071,1	383,9	10,6	1 465,6	-0,8	-4,0	-23,0	-1,6	-26,9	12,8	-3,6	-19,3
NİSAN	1 649,6	436,5	17,2	2 103,3	1 521,7	330,3	11,7	1 863,8	967,8	372,4	12,6	1 352,8	-7,8	-24,3	-32,0	-11,4	-36,4	12,7	7,7	-27,4
MAYIS	2 670,9	453,5	22,0	3 146,4	2 347,3	356,3	15,8	2 719,4	1 416,4	408,7	13,3	1 838,4	-12,1	-21,4	-28,2	-13,6	-39,7	14,7	-15,8	-32,4
HAZİRAN	3 213,9	489,1	23,2	3 726,2	2 793,8	339,3	17,4	3 150,5	1 425,2	351,3	13,5	1 790,0	-13,1	-30,6	-25,0	-15,5	-49,0	3,5	-22,4	-43,2
TEMMUZ	3 079,0	601,8	24,9	3 705,7	3 018,7	642,1	22,2	3 683,0	1 710,2	663,5	16,9	2 390,6	-2,0	6,7	-10,8	-0,6	-43,3	3,3	-23,9	-35,1
AĞUSTOS	4 048,9	863,6	34,2	4 946,7	3 849,7	868,5	24,0	4 742,4	2 252,3	828,8	17,3	3 098,4	-4,9	0,6	-29,8	-4,1	-41,5	-4,6	-27,9	-34,7
EYLÜL	3 311,1	863,5	27,5	4 202,1	3 025,5	822,8	20,5	3 868,8	1 925,2	847,3	15,5	2 788,0	-8,6	-4,7	-25,5	-7,9	-36,4	3,0	-24,4	-27,9
EKİM	3 386,5	554,0	24,8	3 965,3	2 834,3	530,2	16,9	3 381,4	1 801,0	493,0	15,7	2 309,7	-16,3	-4,3	-31,9	-14,7	-36,5	-7,0	-7,1	-31,7
KASIM	1 639,5	443,8	15,5	2 098,8	1 310,2	474,2	12,9	1 797,3	892,0	429,0	10,0	1 331,0	-20,1	6,8	-16,8	-14,4	-31,9	-9,5	-22,5	-25,9
ARALIK	1 146,3	445,9	11,4	1 603,6	922,8	455,0	11,5	1 389,3	721,0	413,0	8,1	1 142,1	-19,5	2,0	,9	-13,4	-21,9	-9,2	-29,6	-17,8
12 AYLIK TOPLAM	27.778,1	6 289,3	238,5	34 305,9	25.438,8	5 843,0	182,6	31 464,7	15 991,4	5 964,9	151,1	22 107,4	-8,4	-7,1	-23,4	-8,3	-37,1	2,1	-17,3	-29,7

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Merkez Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı

2016 yılında yabancı ziyaretçilerin ortalama harcaması 633 ABD Doları ve yurtdışında ikamet eden vatandaşların ortalama harcaması 987 ABD Doları olarak gerçekleşmiş olup genel ortalama harcama 705 ABD Doları olarak gerçekleşerek düşüş devam etmiştir.

Şekil 3'te yabancı ziyaretçilerin ve yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin ortalama harcamasının yıllara göre dağılımı aktarılmıştır.

Şekil 3. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Ortalama Harcamasının Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

2.1.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL ve OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

2016 yılında gerçekleşen ülkemizin ihracat rakamı 142 milyar 606 milyon 247 bin ABD Doları, ithalat rakamı ise 198 milyar 601 milyon 933 bin ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 55 milyar 995 milyon 686 bin ABD Doları gerçekleşmiştir. Aynı yıla ait turizm gelirimiz 22 milyar 107 milyon 440 bin ABD Doları olmuştur. Diğer bir deyişle, 2016 yılında turizm gelirimiz, dış ticaret açığımızın %39,48'ini karşılamıştır.

Tablo 15'te dış ticaret verisi ve turizm gelirinin yanı sıra otomotiv ile tekstil sektörünün ithalat ve ihracat rakamlarına yer verilmiştir.

Tablo 15. Türkiye, Tekstil ve Otomotiv Sektörünün Dış Ticaret Verileri ile Turizm Sektörünün Karşılaştırılması

Dış Ticareti Verileri (000 \$)												
YILLAR	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Değişim
KALEMLER												(%)
Türkiye Toplam İthalatı	139.576.174	170.062.715	201.963.574	140.928.421	185.544.332	240.841.676	236.545.141	251.661.250	242.177.117	207.206.813	198.601.933	-4%
Türkiye Toplam İhracatı	85.534.676	107.271.750	132.027.196	102.142.613	113.883.219	134.906.869	152.461.737	151.802.637	157.610.158	143.838.871	142.606.247	-1%
Türkiye Toplam Dış Ticaret Açığı	-54.041.498	-62.790.965	-69.936.378	-38.785.808	-71.661.113	-105.934.807	-84.083.404	-99.858.613	-84.566.959	-63.367.942	-55.995.686	-12%
Turizm Geliri (*)	18.593.951	20.942.500	25.415.067	25.064.482	24.930.997	28.115.692	29.007.003	32.308.991	34.305.903	31.464.777	22.107.440	-30%
Turizm Sektörünün Dış Ticaret Açığını Karşılama Oranı	34,41%	33,35%	36,34%	64,62%	34,79%	26,54%	34,50%	32,35%	40,57%	49,65%	39,48%	-10,17%
Otomotiv İthalatı (*)	11.408.441	12.397.295	12.789.717	8.975.864	13.422.060	17.184.080	14.514.254	16.808.266	15.735.932	17.543.639	17.840.603	2%
Otomotiv İhracatı	11.886.092	15.903.676	18.326.711	12.251.734	13.815.696	15.803.438	15.150.505	17.000.250	18.063.448	17.463.810	19.804.384	13%
Otomotiv Dış Ticaret Açığı/Fazlası	477.651	3.506.381	5.536.994	3.275.870	393.636	-1.380.642	636.251	191.984	2.327.516	-79.829	1.963.781	2560%
Otomotiv İhracatının İthalatı Karşılama Oranı	1,04%	1,28%	1,43%	1,36%	1,03%	0,92%	1,04%	1,01%	1,15%	1,00%	1,11%	
Otomotiv İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	8,17%	7,29%	6,33%	6,37%	7,23%	7,14%	6,14%	6,68%	6,50%	8,47%	8,98%	
Otomotiv İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	13,90%	14,83%	13,88%	11,99%	12,13%	11,71%	9,94%	11,20%	11,46%	12,14%	13,89%	
Tekstil İthalatı (*)	7.429.740	9.753.095	9.634.234	8.463.637	11.964.752	13.746.524	11.353.953	12.457.523	12.949.765	11.220.860	10.926.863	-3%
Tekstil İhracatı	19.716.304	22.933.859	23.050.115	19.317.420	21.825.530	24.957.843	25.499.911	27.706.058	29.368.166	26.339.358	26.221.166	0%
Tekstil Dış Ticaret Açığı/Fazlası	12.286.564	13.180.764	13.415.881	10.853.783	9.860.778	11.211.319	14.145.958	15.248.535	16.418.401	15.118.498	15.294.303	1%
Tekstil İhracatının İthalatı Karşılama Oranı	2,65%	2,35%	2,39%	2,28%	1,82%	1,82%	2,25%	2,22%	2,27%	2,35%	2,40%	
Tekstil İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	5,32%	5,73%	4,77%	6,01%	6,45%	5,71%	4,80%	4,95%	5,35%	5,42%	5,50%	
Tekstil İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	23,05%	21,38%	17,46%	18,91%	19,16%	18,50%	16,73%	18,25%	18,63%	18,31%	18,39%	

Kaynaklar: (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, (*) T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri-Fasıllar GTİB-87, (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri-Fasıllar GTİB-50-63

2.2. TÜRKİYE'NİN TURİZM GİDERİ

Türkiye'nin turizm gideri, 2014 yılında 6,6 Milyar ABD Doları, 2015 yılında yaklaşık %6 artarak 7 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında turizm gideri, 2015 yılına göre %11,4 oranında azalarak 5,04 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 16'da turizm giderimizin aylara ve yıllara göre dağılımı aktarılmıştır.

Tablo 16. Türkiye Turizm Giderinin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			DEĞİŞİM (%)	
	2014	2015	2016	2015/14	2016/15
OCAK	394,4	410,8	481,0	4,2	17,1
ŞUBAT	493,4	430,7	531,4	-12,7	23,4
MART	478,0	441,0	525,2	-7,7	19,1
NİSAN	403,4	478,9	475,1	18,7	-0,8
MAYIS	481,3	554,9	555,1	15,3	0,0
HAZİRAN	518,1	509,0	479,5	-1,8	-5,8
TEMMUZ	426,4	496,7	436,8	16,5	-12,1
AĞUSTOS	416,0	445,1	327,6	7,0	-26,4
EYLÜL	335,7	402,8	367,4	20,0	-8,8
EKİM	587,9	551,7	313,3	-6,2	-43,2
KASIM	456,7	481,0	272,0	5,3	-43,5
ARALIK	479,1	495,7	285,4	3,5	-42,4
12 AYLIK TOPLAM	6 648,5	7 042,9	5 049,8	5,9	-11,4

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü